

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/50205315>

Aan niemand doorvertellen... Ontwikkeling van geheimen voor ouders in de adolescentie

Article

Source: OAI

CITATIONS

0

READS

158

5 authors, including:

Loes Keijsers

Tilburg University

98 PUBLICATIONS 1,995 CITATIONS

[SEE PROFILE](#)

Susan Branje

Utrecht University

341 PUBLICATIONS 6,186 CITATIONS

[SEE PROFILE](#)

Tom Frijns

Utrecht University

50 PUBLICATIONS 1,262 CITATIONS

[SEE PROFILE](#)

Catrin Finkenauer

Utrecht University

169 PUBLICATIONS 7,788 CITATIONS

[SEE PROFILE](#)

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

Relationships between memory, emotion and self; psychopathological implications [View project](#)

ADAPT (Assessing the Dynamics Between Parenting and Adaptation in Teens; NWO VIDI) [View project](#)

‘Aan niemand doorvertellen...’ Ontwikkeling van geheimen voor ouders in de adolescentie

Loes Keijsers, Susan J.T. Branje, Tom Frijns, Catrin Finkenauer, & Wim Meeus

---

SAMENVATTING

Deze studie onderzocht de normatieve ontwikkeling van geheimen die adolescenten hebben voor hun ouders. 149 jongens en 160 meisjes (gemiddelde leeftijd_{T1} = 13.2; *SD* = 0.5) rapporteerden vier achtereenvolgende jaren over de mate waarin ze geheimen voor hun ouders hadden en over de kwaliteit van de ouder-kindrelatie. Analyses toonden dat jongeren steeds meer geheimhouden naarmate ze ouder worden. Deze toename was sterker voor jongens dan voor meisjes. Verder lieten analyses duidelijke verbanden zien tussen geheimen en een minder goede ouder-kindrelatiekwaliteit een jaar later bij meisjes. De discussie richt zich op verschillende betekenissen van geheimen bij jongens en meisjes en de implicaties van dit onderzoek voor de pedagogische praktijk.

Inleiding

Zo'n 70 procent van de ouders weet zich soms geen raad met het gedrag van hun kinderen. Bovendien geven ouders aan dat ze de middenadolescentie (tussen de 13 en 15 jaar) de moeilijkste opvoedperiode vinden (De Jongh & Vlek, 2009). Deze recente bevindingen sluiten aan bij wetenschappelijke theorieën die de adolescentie als een levensfase van 'storm en stress' bestempelen. Doordat er veel verandert in de onderlinge verhoudingen tussen ouders en jongeren, kan de ouder-kindrelatie onder druk komen te staan. Zo hebben adolescenten een toenemende behoefte aan privacy, onafhankelijkheid en autonomie van ouders. Deze studie onderzoekt de ontwikkeling van communicatie tussen ouders en jongeren, en dan met name het hebben van geheimen, omdat dit een belangrijke rol in het ontwikkelingsproces naar meer emotionele autonomie kan spelen en een oorzaak

kan zijn voor een slechtere ouder-kindrelatiekwaliteit in de adolescentie (Finkenauer e.a., 2008; Finkenauer e.a., 2002).

Een gedeelte van de stress die ouders ervaren bij het opvoeden van tieners wordt veroorzaakt doordat oude werkmodellen niet meer functioneel zijn en dat ouders dus niet meer kunnen uitgaan van hun ervaring als opvoeder. Wat gisteren werkte, kan morgen resulteren in een ernstig conflict. Omdat ouders gemiddeld genomen achter de ontwikkelingsfeiten aanlopen, vinden ze vaak dat jongeren niet het recht hebben om zaken geheim te houden voor hen (Deković e.a., 1997; Smetana, 1988). Daarom gaan ouders vragen stellen of eisen dat jongeren informatie delen met hen. Dit gedrag van ouders wordt niet altijd gewaardeerd door tieners, die vinden dat ze zelf goed in staat zijn om onafhankelijk beslissingen te nemen en vinden dat ze recht hebben op privacy. Dit kan leiden tot conflicten tussen ouders en kinderen en een slech-

tere relatiekwaliteit (Hawk e.a., 2008, 2009; Stattin & Kerr, 2000).

Deze studie onderzoekt daarom ten eerste of het normatief is dat jongeren steeds meer geheim houden voor hun ouders in de adolescentie. Ten tweede zullen we kijken naar het effect van een dergelijk gebrek aan communicatie op de kwaliteit van de ouder-kindrelatie in de adolescentie.

Ontwikkeling van geheimen voor ouders

Ouder-kindcommunicatie verandert in de adolescentie, en de hoeveelheid geheimen die jongeren hebben over wat ze doen in hun vrije tijd verandert mee. Om onafhankelijk en autonoom te worden van ouders, stellen jongeren grenzen rondom de informatie die ze beschouwen als *privé* en die ze niet willen delen met ouders (Petronio, 2002). Twee empirische studies (Smetana e.a., 2006; Smetana e.a., 2009) laten inderdaad zien dat jongeren steeds meer geneigd zijn om informatie als *privé* of persoonlijk te beschouwen en dat jongeren het steeds meer gerechtvaardigd vinden om dergelijke informatie niet met hun ouders te delen. Vanuit dit perspectief is dus een toename in het aantal geheimen dat jongeren voor ouders hebben aannemelijk. Het is daarom enigszins verrassend dat er tot op heden geen wetenschappelijke studies zijn gedaan die hebben aangetoond dat geheimen gemiddeld genomen toenemen bij jongeren, en dat het dus normatief is dat jongeren steeds meer achterhouden voor ouders. Deze studie zal daarom allereerst de normatieve ontwikkeling van geheimen gaan onderzoeken.

Bovendien werd in eerdere studies weinig aandacht geschonken aan sekseverschillen. Een studie (Smetana e.a., 2006) suggereert echter dat er wel degelijk sekseverschillen bestaan in de ontwikkeling van geheimen. Deze Amerikaanse studie liet namelijk zien dat jongens in de 12e klas (vergelijkbaar met 6e klas middelbare school in Nederland) meer geheimen hadden over schoolzaken dan meisjes op deze leeftijd, terwijl deze sekseverschillen niet werden gevonden toen

jongeren in de 9e klas zaten. Verder liet deze studie zien dat geheimen rondom schoolactiviteiten bij jongens toenamen met de leeftijd, en bij meisjes niet. Gezamenlijk suggereren deze resultaten dus dat een toename in sekseverschillen in geheimen veroorzaakt wordt doordat geheimen bij jongens sneller toenemen dan bij meisjes. Omdat er geen longitudinale studies zijn om dit idee te bevestigen, is het *eerste doel van deze studie* de normatieve ontwikkeling van geheimen van jongens en meisjes in kaart te brengen.

Een beter begrip van deze ontwikkelingsprocessen is belangrijk omdat het ouders helpt begrip op te brengen voor de ontwikkelingen die tieners doormaken, en omdat niet-normatieve ontwikkeling van geheimen samenhangt met meer delinquentie en met meer depressie (Finkenauer e.a., 2002; Frijns e.a., 2010; Laird & Marrero, 2010).

Associaties tussen geheimen en relatiekwaliteit

Gezonde individuatie kan worden bereikt als jongeren onafhankelijkheid ontwikkelen zonder daarbij de banden met hun ouders te verbreken. Er is dus een paradoxale spanning tussen het feit dat het hebben van geheimen bijdraagt aan het ontwikkelen van onafhankelijkheid, terwijl het tegelijkertijd de relatie met ouders kan beschadigen (Finkenauer e.a., 2008; Finkenauer e.a., 2005; Hinde, 1997). Enkele cross-sectionele studies hebben getoond dat het hebben van meer geheimen verband hield met een slechtere kwaliteit van de ouder-kindrelatie, in termen van steun, acceptatie en betrokkenheid van ouders (Finkenauer e.a., 2005; Frijns e.a., 2005). We zullen in deze studie daarom onderzoeken wat een toename van geheimen kan betekenen voor de kwaliteit van de relatie tussen ouder en adolescent.

Relaties met anderen spelen een essentiële rol in de ontwikkeling van meiden, terwijl dit minder belangrijk is voor jongens. Meisjes zijn, ten opzichte van jongens, meer afhankelijk van de relatie met hun ouders en hebben meer behoefte aan steun van ouders (bijv. Chodorow, 1978; Geuzaine e.a., 2000; Ryan

& Lynch, 1989). Empirische studies laten dan ook zien dat ouder-kindrelaties met dochters gekenmerkt worden door meer reciprociteit en door meer intimiteit dan relaties met zoons (Youniss & Smollar, 1985). Het tweede doel van deze studie is om te onderzoeken wat het effect is van het hebben van geheimen op de kwaliteit van ouder-kindrelaties voor jongens en meisjes.

Overzicht studie

Samengevat onderzoekt deze 4-jarige longitudinale studie of het normaal is dat jongeren steeds meer geheimhouden voor hun ouders, en wat de consequenties hiervan zijn voor de kwaliteit van de ouder-kindrelatie. We verwachten dat het aantal geheimen dat jongeren voor hun ouders hebben toeneemt in de adolescentie, en dat deze toename bij jongens sneller verloopt dan bij meisjes. Verder hypothetiseren we dat geheimen de kwaliteit van de ouder-kindrelatie op den duur verslechteren. Zonder dat a priori hypothesen kunnen worden opgesteld door gebrek aan eerder onderzoek, exploreren we of dit verband tussen geheimen en relatiekwaliteit verschilt voor jongens en meisjes.

Methodie

Steekproef

Data van de huidige studie kwamen voort uit een longitudinale studie onder 938 Nederlandse jongeren, CONflict And Management Of Relationships (CONAMORE) genaamd (Meeus e.a., 2002). Adolescenten namen vijf achtereenvolgende jaren deel aan vragenlijst-afnames op school. Daarnaast werden 656 Nederlandse tweoudergezinnen uitgenodigd voor additionele huisbezoeken vanaf het tweede jaar van de studie. Deze uitnodiging werd door 401 gezinnen geaccepteerd. Vanwege financiële restricties op de studie werden hieruit 323 willekeurige gezinnen geselecteerd. Bij aanvang van de familiebezoeken waren nog

309 families een tweoudergezin, en deze families werden in de huidige studie meegenomen. Vier jaarlijkse meetronden (T1 tot T4) waren beschikbaar van deze gezinnen. Op T1 hadden de adolescenten een gemiddelde leeftijd van 13.2 ($SD = 0.51$) en zaten ze in het tweede jaar van de middelbare school. De steekproef bestond uit 149 jongens en 160 meisjes.

Procedure

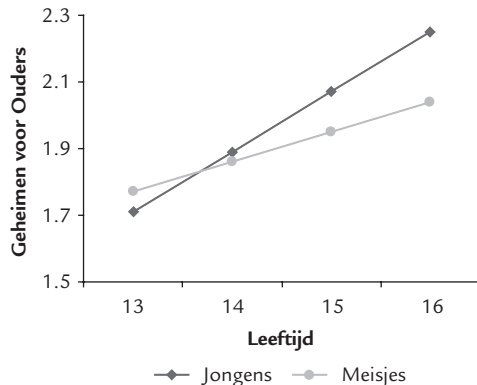
Voor de studie kregen adolescenten van de deelnemende middelbare scholen en hun ouders schriftelijke informatie toegezonden over de studie, waarna ze schriftelijk voor deelname tekenden. Tijdens de jaarlijkse school- en huisbezoeken namen getrainde onderzoeksassistenten vragenlijsten af, voorzien van geschreven instructies. Jaarlijks kregen gezinnen 25 euro voor hun deelname en jongeren kregen 10 euro voor deelname aan schoolafnames.

Meetinstrumenten

De mate waarin jongeren *geheimen* bewaren voor hun ouders werd met adolescenten rapportages gemeten. Daartoe werden twee items uit een 5-item 'child disclosure' schaal gebruikt (Stattin & Kerr, 2000), namelijk 'Heb je veel geheimen voor je ouders over wat je doet in je vrije tijd?' en 'Verberg je veel voor je ouders over wat je 's avonds en in het weekend doet?' Vragen werden gescoord op een 5-punt Likert schaal van 1 (*nooit*) tot 5 (*vaak*). De correlaties tussen deze items lagen tussen de $r = .60$ en $r = .64$ over de meetronden (α tussen $.67$ en $.77$). De validiteit van deze 2-item schaal is uitvoerig bediscussieerd door Frijns en collega's (Frijns e.a., 2010).

Daarnaast rapporteerden adolescenten jaarlijks over de *relatiekwaliteit* met hun ouders, gebruikmakend van een 12-item subschaal van de Network of Relationships Inventory (NRI – Furman & Buhrmester, 1985). Op een 5-punt schaal (1 = *weinig of niet* tot 5 = *meer kan niet*) konden de adolescenten aangeven in welke mate ze steun van hun vader en moeder kregen. Een voorbeelditem is 'Bewondert en

respecteert je moeder/vader je?’ De correlaties tussen rapportages over vaders en moeders waren sterk ($r = .71$ tot $r = .77$ over de meetronden) en daarom hebben we scores over vaders en moeders gemiddeld. Deze samengestelde maat had een hoge betrouwbaarheid in elke meting ($\alpha = .82$ tot $\alpha = .91$).

FIGUUR 1 Sekseverschillen bij een lineaire toename van geheimen voor ouders

Uitval

We hebben getoetst of er onwillekeurige uitval van respondenten plaatsvond, door onze gezinssteekproef ($n = 309$) te vergelijken met adolescenten uit Nederlandse tweeoudergezinnen die uitsluitend deelnamen aan schoolafnames ($n = 347$). We vonden geen verschillen in leeftijd, sekse, of opleidingsniveau van va-

ders. Moeders in onze steekproef waren echter iets hoger opgeleid dan moeders in de referentiesteekproef, wat suggereert dat we een relatief hoogopgeleide steekproef hadden.

Resultaten

Ontwikkeling van geheimen

Tabel 1 toont het gemiddelde niveau van geheimen voor ouders en kwaliteit van de ouder-kindrelatie over vier jaar. Jongens rapporteerden iets meer geheimen dan meisjes op 16-jarige leeftijd ($F(1, 299) = 4.53, p = .03, \eta^2 = .02$). Er waren echter geen sekseverschillen in relatiekwaliteit met ouders.

De ontwikkeling van geheimen voor ouders werd getest met een Latent Groei Model. Figuur 1 laat de ontwikkeling van geheimen voor ouders zien tussen 13 en 16 jaar. Zowel voor jongens als voor meisjes was de toename in het aantal geheimen dat ze voor ouders hadden significant. De gemiddelde toename per jaar was 0.18 ($p < .001$) voor jongens en 0.09 ($p < .001$) voor meisjes. In de lijn der verwachting vonden we dat de toename in het aantal geheimen bij jongens significant sneller was dan bij meisjes ($\Delta\chi^2(1) = 9.91; p < .01$).

Deze bevindingen tonen dus het gemiddeld genomen normaal is dat jongens en meisjes een toenemend aantal geheimen hebben voor hun ouders in de adolescentie, en dat deze toename sterker is bij jongens.

TABEL 1 Gemiddelden en standaardafwijkingen van de variabelen geheimen en relatiekwaliteit

Variabele		T1		T2		T3		T4	
		Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes
Geheimen	Gem.	1.68	1.75	1.93	1.92	2.03	1.91	2.23	2.05
	SD	.69	.67	.73	.74	.70	.66	.68	.79
Relatiekwaliteit	Gem.	3.55	3.61	3.52	3.55	3.41	3.47	3.41	3.48
	SD	.53	.57	.59	.58	.57	.63	.53	.61

Geheimen voor ouders en kwaliteit van ouder-kindrelatie

Longitudinale verbanden tussen geheimen en relatiekwaliteit werden getoetst met een structureel vergelijkingsmodel met kruispaden (voor een introductie in dergelijke modellen, zie Kline, 2005). Dit model bestond uit vier metingen van adolescentgerapporteerde geheimen en relatiekwaliteit en verbanden hiertussen (Figuur 2).

Zonder te diep in te gaan op de exacte specificaties van dit model, bevat het model zowel associaties op één tijdstip (T1-T4 verbanden) als effecten over tijd (kruispaden). Het T1 verband kan worden geïnterpreteerd als een gewone correlatie. De kruispaden laten zien of er een effect is van T1 geheimen op T2 relatiekwaliteit, gecorrigeerd voor het effect dat T1 relatiekwaliteit heeft op T2 geheimen, en vice versa. De kruispaden tonen dus effecten over tijd.

De resultaten van dit model tonen dat er bij meisjes een significante associatie was tussen het hebben van meer geheimen op T1 en een slechtere ouder-kindrelatiekwaliteit op T1. Daarnaast was het aantal geheimen een voorspeller van de relatiekwaliteit een jaar later, en voorspelde relatiekwaliteit het aantal geheimen dat meisjes een jaar later hadden (Tabel 3). Bij jongens vonden we deze verbanden daarentegen niet.

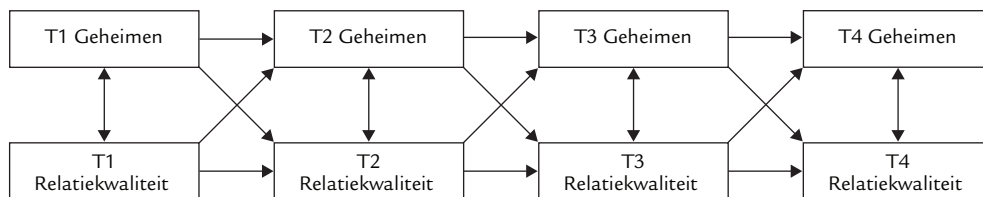
Tezamen tonen deze bevindingen dat het hebben van geheimen bij meisjes voorspeld wordt door en een voorspeller is van een slechtere relatiekwaliteit met ouders, terwijl dit verband bij jongens niet werd gevonden.

Discussie

Deze 4-jarige longitudinale studie onderzocht de normatieve ontwikkeling van geheimen voor ouders bij jongens en meisjes tussen de 13 en 16. We vonden een duidelijke toename in de mate waarin jongeren geheimen hebben voor hun ouders, wat bevestigt dat het gemiddeld genomen een normatief proces is dat jongeren dingen gaan achterhouden voor hun ouders. Deze toename in het aantal geheimen was sterker bij jongens dan bij meisjes. Bovendien werden voor meisjes duidelijke verbanden aangetoond tussen meer geheimen en een slechtere relatiekwaliteit met ouders. Voor jongens werden zulke verbanden niet gevonden. De discussie richt zich op differentiatie ontwikkelingsprocessen voor jongens en meisjes en de implicaties dit die onderzoek kan hebben voor de pedagogische praktijk.

Normatieve ontwikkeling van geheimen voor ouders

Jongeren hebben steeds meer behoefte aan autonomie en onafhankelijkheid en ze stellen striktere grenzen omtrent welke informatie ze als privé beschouwen en ze dus niet met hun ouders willen delen (Finkenauer e.a., 2008; Keijsers e.a., 2009a; Petronio, 2002; Youniss & Smollar, 1985). Geen wonder dat veel ouders aangeven dat ze het moeilijk vinden om adolescenten op te voeden (De Jongh & Vlek, 2009). Meer begrip van normatieve ontwikkelingsprocessen zou ouders kunnen helpen dit proces te begrijpen en de conflicten met jongeren te vermijden of een plek te geven. Deze studie is de eerste longitudinale

FIGUUR 2 Structureel vergelijkingsmodel met 4 metingen van geheimen en relatiekwaliteit

studie die aantoonde dat het normatief is dat jongeren meer geheimen gaan houden tussen de 13 en de 16 jaar. Het is dus belangrijk dat ouders van adolescenten bewust zijn van het feit dat het een normaal proces is dat jongeren meer geheim gaan houden voor hen. Ouders lijken weinig te kunnen doen aan deze ontwikkeling, en zouden het zeker niet moeten opvatten als een gebrek aan opvoedkundige vaardigheden. Recente studies laten zien dat jongeren en ouders weliswaar minder praten met elkaar in de middenadolescentie, maar dat de relatie zich ook weer herstelt naarmate jongeren meer volwassen worden (De Goede e.a., 2009; Keijsers e.a., 2009b). Ouders zouden dus moeten proberen te accepteren dat jongeren wel eens geheimen bewaren.

Tegelijkertijd hangt een te snelle toename van het aantal geheimen samen met meer delinquentie en depressie (Frijns e.a., 2005; Laird & Marrero, 2010). Ouders zouden dus moeten proberen te stimuleren dat de adolescent *vrijwillig* dingen deelt, bijvoorbeeld

door interesse te tonen en gezamenlijke vrije tijdsbesteding (zie ook, Keijsers e.a., 2009a; Stattin & Kerr, 2000). Immers, het wordt niet langer als functioneel gezien in de opvoeding om geheime informatie op te eisen. Dit leidt vaak tot gevoelens van over-controle bij adolescenten, wat kan leiden tot conflicten en slechtere relatiekwaliteit en tot meer delinquentie in goed functionerende gezinnen (Hawk e.a., 2009; Keijsers e.a., 2009b).

Geheimen en slechte ouder-kindrelaties

Deze studie toonde ook dat het hebben van geheimen door meisjes de relatiekwaliteit met ouders negatief beïnvloedt. Dit sekseverschil kan te maken hebben met het verschil tussen dochter-ouderrelaties en zoon-ouderrelaties. Meisjes hebben een veel intiemere relatie met hun ouders dan jongens en zijn meer afhankelijk van de emotionele steun

TABEL 3 Verbanden tussen Geheimen en Ouder-Kindrelatiekwaliteit bij Jongens en Meisjes

Parameter	Jongens			Meisjes		
	<i>B</i>	<i>SE</i>	β	<i>B</i>	<i>SE</i>	β
<i>T1 tot T4 associaties</i>						
T1 Geheimen ↔ T1 Relatiekwaliteit	-.03 _a	.03	-.09	-.17 _b	.04	-.44***
T2 Geheimen ↔ T2 Relatiekwaliteit	-.02	.01	-.05*	-.03	.01	-.06*
T3 Geheimen ↔ T3 Relatiekwaliteit	-.02	.01	-.06*	-.03	.01	-.06*
T4 Geheimen ↔ T4 Relatiekwaliteit	-.02	.01	-.06*	-.03	.01	-.05*
<i>Kruispaden (Verbanden over Tijd)</i>						
T1 Geheimen → T2 Relatiekwaliteit	-.01 _a	.03	-.01	-.09 _b	.03	-.10**
T2 Geheimen → T3 Relatiekwaliteit	-.01 _a	.03	-.01	-.09 _b	.03	-.10**
T3 Geheimen → T4 Relatiekwaliteit	-.01 _a	.03	-.01	-.09 _b	.03	-.09**
T1 Relatiekwaliteit → T2 Geheimen	-.09 _a	.05	-.06	-.25 _b	.05	-.19***
T2 Relatiekwaliteit → T3 Geheimen	-.09 _a	.05	-.07	-.25 _b	.05	-.22***
T3 Relatiekwaliteit → T4 Geheimen	-.09 _a	.05	-.08	-.25 _b	.05	-.20***

Noot. Binnen rijen zijn waarden met verschillende subscripts significant verschillend voor jongens en meisjes. *B* = ongestandaardiseerde schatting, *SE* = Standard Error, β = gestandaardiseerde schatting (vergelijkbaar met regressiecoëfficiënt). * $p < .05$. ** $p < .01$. *** $p < .001$

van ouders dan jongens (Geuzaine e.a., 2000; Ryan & Lynch, 1989). Geheimen zijn relatief onschuldig in afstandelijke relaties, maar kunnen juist in intieme relaties een afstand creëren tussen partners en de relatie beschadigen, omdat het hebben van geheimen in een hechte relatie niet normatief is (Vangelisti, 1994). Het lijkt er dus op dat geheimen bij meisjes kunnen worden beschouwd als het resultaat van een slechtere relatie met ouders een jaar eerder, maar ook als een voorspeller van een slechtere relatie een jaar later. Bij jongens lijkt het hebben van geheimen voor ouders echter geen indicatie te zijn van problemen in de ouder-kindrelatie.

Vooraf bij meisjes zouden ouders dus bedacht moeten zijn als hun dochters veel informatie gaan geheimhouden. Het kan de onderlinge relatie beschadigen, en hierdoor kunnen meiden minder gebruik maken van de steun van ouders. Uit eerder onderzoek is gebleken dat ouders die vermoeden dat hun kind veel geheimen voor ze heeft, zich afstandelijker gaan gedragen ten opzichte van hun kind (Finkenauer, Frijns, Engels, & Kerkhof, 2005). Ouders zouden er, met name bij hun dochters, dus voor moeten waken dat ze hun kind blijven steunen. Veel steun van ouders hangt op zijn beurt weer samen met minder depressie en minder delinquentie (Meeus e.a., 2004; Petersen e.a., 1991). Echter, de resultaten tonen ook dat bij meisjes geheimen kunnen worden voorkomen als ouders blijven investeren in een goede relatiekwaliteit. Een betere relatiekwaliteit voorspelde immers minder geheimen een jaar later.

Limitaties

Deze vierjarige studie was naar ons beste weten de eerste studie die de normatieve ontwikkeling van geheimen voor ouders en de gevolgen die geheimen hebben voor de kwaliteit van de ouder-kindrelatie met behulp van longitudinale data in kaart heeft gebracht. De studie heeft echter ook zijn beperkingen, die we niet onbesproken zullen laten. Ten eerste hadden we in onze dataset de beschikking over slechts twee items voor geheimen.

Ondanks dat een eerdere studie (Frijns e.a., in druk) liet zien dat deze 2-item schaal voldoende divergente validiteit heeft, is er echter geen goede manier om de interne validiteit van een 2-item schaal te bepalen. Bovendien was het domein van geheimen in deze studie beperkt tot vrijetijdsbesteding. Dit is een belangrijk domein in de beleving van jongeren richting meer autonomie en onafhankelijkheid. Studies door Smetana en collega's (Smetana e.a., 2006; Smetana e.a., 2009) hebben echter ook laten zien dat het aantal geheimen kan variëren tussen verschillende domeinen, zoals school, vriendengroep en het persoonlijke domein. In vervolgstudies zou dus een uitgebreidere maat voor geheimen moeten worden gebruikt, waarbij verschillende domeinen worden meegenomen. Ten tweede rapporteerden jongeren over geheimen die ze hadden voor beide ouders, terwijl communicatie in een moeder-kindrelatie verschilt van communicatie in een vader-kindrelatie (Keijsers e.a., 2009b; Waizenhofer e.a., 2004; Youniss & Smollar, 1985). Onze bevindingen kunnen dus niet worden gegeneraliseerd naar specifieke ouder-kinddyades.

Ondanks deze beperkingen zijn we van mening dat deze studie een goede eerste poging was om de normatieve ontwikkeling en consequenties van geheimen te onderzoeken. We vonden dat het zowel voor jongens als voor meisjes normatief is dat ze meer geheimen voor ouders krijgen tussen de 13 en 16. Geheimen van jongens namen sneller toe dan geheimen van meisjes in de adolescentie. Deze informatie kan ouders helpen bij het begrijpen van de normatieve ontwikkeling in de adolescentiejaren. Bovendien vonden we duidelijke verbanden tussen het hebben van geheimen voor ouders en een slechtere kwaliteit van de ouder-kindrelatie bij meisjes, maar niet bij jongens. Dit suggereert dat een hoog niveau van geheimen bij meisjes een voorspeller en gevolg kan zijn voor problemen in de ouder-kindrelatie, terwijl een hoog niveau van geheimen bij jongens eerder lijkt samen te hangen met gezonde autonomieontwikkeling dan met relatieproblemen. Vooral bij meisjes zouden ouders dus waakzaam moeten zijn bij een te snelle toename in het aantal geheimen.

LITERATUUR

- Chodorow, N.J. (1978). *The reproduction of mothering: Psychoanalysis and the sociology of gender*. Berkely, CA: University of California Press.
- De Goede, I., Branje, S., & Meeus, W. (2009). Developmental changes in adolescents' perceptions of relationships with their parents. *Journal of Youth and Adolescence*, 38(1), 75-88.
- De Jongh, J. & Vlek, O. (2009). *Opvoeden kun je leren*. Amsterdam: Ruigrok | Netpanel.
- Deković, M., Noom, M. J., & Meeus, W. (1997). Expectations regarding development during adolescence: Parental and adolescent perceptions. *Journal of Youth and Adolescence*, 26(3), 253-272.
- Finkenauer, C., Engels, R., & Kubacka, K. (2008). Relational implications of secrecy and concealment in parent-adolescent relationships. In M. Kerr, H. Stattin, & R. Engels (Eds.), *What can parents do? New insights into the role of parents in adolescent problem behavior*. West Sussex (UK): John Wiley & Sons.
- Finkenauer, C., Engels, R.C.M.E., & Meeus, W. (2002). Keeping secrets from parents: Advantages and disadvantages of secrecy in adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 31(2), 123-136.
- Finkenauer, C., Frijns, T., Engels, R.C.M.E., & Kerkhof, P. (2005). Perceiving concealment in relationships between parents and adolescents: Links with parental behavior. *Personal Relationships*, 12(3), 387-406.
- Frijns, T., Finkenauer, C., Vermulst, A.A., & Engels, R.C.M.E. (2005). Keeping secrets from parents: Longitudinal associations of secrecy in adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 34, 137-148.
- Frijns, T., Keijsers, L., Branje, S.J.T., & Meeus, W. (2010). What parents don't know and how it may affect their children: Qualifying the disclosure-adjustment link. *Journal of Adolescence*, 33, 261-270.
- Furman, W. & Buhrmester, D. (1985). Children's perceptions of the personal relationships in their social networks. *Developmental Psychology*, 21, 1016-1024.
- Geuzaine, C., Debry, M., & Liesens, V. (2000). Separation from parents in late adolescence: The same for boys and girls? *Journal of Youth and Adolescence*, 29, 79-91.
- Hawk, S.T., Hale, W.W., Raaijmakers, Q.A.W., & Meeus, W. (2008). Adolescents' perceptions of privacy invasion in reaction to parental solicitation and control. *Journal of Early Adolescence*, 28, 583-608.
- Hawk, S.T., Keijsers, L., Hale, W.W., & Meeus, W. (2009). That's none of your business! Longitudinal relations between adolescents' perceptions of privacy invasion and conflicts with parents. *Journal of Family Psychology*, 23, 511-520.
- Hinde, R. (1997). *Relationships: A dialectic perspective*. Hove (UK): Psychology press.
- Keijsers, L., Branje, S.J.T., Van der Valk, I., & Meeus, W. (2009a). Mag ik even met je praten? Ouder-kind communicatie en delinquentie bij adolescenten. *Pedagogiek*, 29, 111-123.
- Keijsers, L., Frijns, T., Branje, S.J.T., & Meeus, W. (2009b). Developmental links of adolescent disclosure parental solicitation and control with delinquency: Moderation by parental support. *Developmental Psychology*, 45, 1314-1327.
- Kline, R.B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling* (2nd ed.). New York: The Guilford Press.
- Laird, R.D. & Marrero, M.D. (2010). Information management and behavior problems: Is non-disclosure of misbehavior necessarily a sign of trouble? *Journal of Adolescence*, 33, 297-308.
- Meeus, W., Akse, J., Branje, S., ter Bogt, T., Delsing, M., Doorn, M., et al. (2002). CONAMORE: Conflict And Management Of Relationships, unpublished raw data.
- Meeus, W., Branje, S., & Overbeek, G.J. (2004). Parents and partners in crime: A six-year longitudinal study on changes in supportive relationships and delinquency in adolescence and young adulthood. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 45, 1288-1298.
- Petersen, A.C., Sarigiani, P.A., & Kennedy, R.E. (1991). Adolescent depression: Why more girls? *Journal of Youth and Adolescence*, 20, 247.
- Petronio, S. (2002). *Boundaries of privacy. Dialectics of disclosure*. Albany: State university New York press.
- Ryan, R.M. & Lynch, J.H. (1989). Emotional autonomy versus detachment: Revisiting the vicissitudes of adolescence and young adulthood. *Child Development*, 60, 340-356.
- Smetana, J.G. (1988). Adolescents' and parents' conceptions of parental authority. *Child Development*, 59, 321.

- Smetana, J.G., Metzger, A., Gettman, D.C., & Campione-Barr, N. (2006). Disclosure and secrecy in adolescent-parent relationships. *Child Development, 77*, 201-217.
- Smetana, J.G., Villalobos, M., Tasopoulos-Chan, M., Gettman, D.C., & Campione-Barr, N. (2009). Early and middle adolescents' disclosure to parents about activities in different domains. *Journal of Adolescence*.
- Stattin, H., & Kerr, M. (2000). Parental monitoring: A reinterpretation. *Child Development, 71*, 1072-1085.
- Vangelisti, A.L. (1994). Family secrets: Forms, functions and correlates. *Journal of Social and Personal Relationships, 11*, 113-135.
- Waizenhofer, R.N., Buchanan, C.M., & Jackson-Newsom, J. (2004). Mothers' and fathers' knowledge of adolescents' daily activities: Its sources and its links with adolescent adjustment. *Journal of Family Psychology, 18*, 348-360.
- Youniss, J. & Smollar, J. (1985). *Adolescent relations with mothers, fathers, and friends*. Chicago, IL: University of Chicago Press.

OVER DE AUTEURS

Drs. Loes Keijsers is onderzoeker in opleiding (OIO); e-mail: L.Keijsers@uu.nl; website: www.loeskeijsers.nl. **Dr. Susan Branje** is universitair hoofddocent. **Dr. Tom Frijns** is post-doc. **Prof. dr. Wim Meeus** is hoogleraar. Zij zijn allen verbonden aan de onderzoeksgroep Adolescentie van de Universiteit Utrecht. **Dr. Catrin Finkenauer** is universitair hoofddocent, verbonden aan het departement Sociale Psychologie van de Vrije Universiteit te Amsterdam.